

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Tatiana Teișan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Teișan
împotriva lui Marian Teișan cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea
domiciliului copilului, încasarea pensiei de întreținere, partajarea bunurilor
proprietate comună și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 20 februarie 2018, Tatiana Teișan a depus cerere de chemare în judecată,
contrasemnată de avocatul Vlad Vlaicu, împotriva lui Marian Teișan solicitând
desfacerea căsătoriei încheiate cu Marian Teișan, înregistrate la Oficiul Stare Civilă
Chișinău la 11 noiembrie 2016, fără acordarea termenului de împăcare, din motivul
violenței în familie, stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX Teișan, născută
la XXXXX, cu mama, stabilirea pensiei de întreținere pentru copilul minor XXXXX
Teișan în sumă fixă de 5000 de lei lunar, stabilirea pensiei de întreținere pentru ea
până la împlinirea copilului a vârstei de 3 ani în sumă fixă de 5000 de lei lunar,
obligarea pârâtului de a achita suma de 85374 de lei ce reprezintă ½ din prețul
automobilului MAN, cât și 38868 de lei, ce reprezintă ½ din datoria de la Igor
Andronachi, percepută în luna ianuarie, anul 2018, în total suma de 124242 de lei,
compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, a înregistrat căsătoria cu pârâtul
la data de 11 noiembrie 2016 la OSC mun. Chișinău, actul de căsătorie nr. 999. Au
o fiică XXXXX Teișan, născută la XXXXX. În căsătorie nu au găsit un numitor
comun, deoarece Marian Teișan servind băuturi alcoolice, o amenința cu arme și o
lovea, chiar și în prezența copilului minor. La fel, a indicat că a solicitat eliberarea
unei ordonanțe de protecție, având în vedere comportamentul pârâtului, fiind
eliberată la 27 decembrie 2017.

Totodată, a afirmat că pârâtul dispărea din căminul conjugal săptămâni întregi,
are o relație extraconjugală și un copil.

Reclamanta a solicitat ca domiciliul fiicei XXXXX Teișan să fie stabilit cu ea.

În acest sens, a precizat că dispune de toate condițiile necesare pentru întreținerea și educarea copilului.

Totodată, având în vedere că Marian Teișan are venituri mari în activitățile sale, fiind fluctuante, atât oficiale, cât și neoficiale, a pretins stabilirea unei pensii pentru întreținerea copilului minor în cuantum de 5000 de lei lunar, precum și o pensie de întreținere pentru ea până la împlinirea vârstei de 3 ani a copilului, în cuantum de 5000 de lei lunar, deoarece ea este studentă, precum și are copilul la întreținere.

De asemenea, a declarat că în timpul căsătoriei, la data de 16 decembrie 2016, au cumpărat mijlocul de transport de model MAN TGL 01, număr de înmatriculare XXXXX, la prețul de 135000 de lei plus vămuirea în sumă de 35748 de lei, în total suma de 170748 de lei, solicitând în acest sens să-i fie achitată de către pârât suma de 85374 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din datoria restituită de Igor Andronachi lui Marian Teișan.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Teișan și s-a desfășurat căsătoria încheiată între Marian Teișan și Tatiana Teișan, înregistrată la data de 11 noiembrie 2016, la O.S.C. mun. Chișinău cu nr. 999; totodată, pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț în Oficiul de Stare Civilă, s-a încasat de la Marian Teișan și Tatiana Teișan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 lei de la fiecare; s-a determinat domiciliul minorei XXXXX Teișan, născută la XXXXX, cu mama Tatiana Teișan; s-a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan pensia pentru întreținerea copilului XXXXX Teișan, născută la XXXXX, în sumă de 2000 lei/lunar, începând cu data depunerii acțiunii, 20 februarie 2018, până la atingerea majoratului copilului; s-au partajat bunurile proprietate comună a soților Marian Teișan și Tatiana Teișan prin încasarea de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan a sumei de 85374 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din creanțele lui Marian Teișan față de terți; s-a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan cheltuielile de asistență juridică în sumă de 7000 de lei și cheltuielile cu titlu de taxă de stat în sumă 3867,26 de lei; s-a încasat de la Marian Teișan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 720 de lei; în rest acțiunea înaintată de Tatiana Teișan împotriva lui Marian Teișan a fost respinsă ca fiind neîntemeiată; totodată, s-a indicat că copia hotărârii cu privire la desfăcerea căsătoriei, în termen de 3 zile de la rămânerea definitivă, urmează a fi transmisă la Oficiul Stare Civilă Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către Marian Teișan și reprezentantul său, avocatul Alexandru Bogos; s-a casat hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în partea partajării bunurilor proprietate comună a soților Marian Teișan și Tatiana Teișan prin încasarea de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan a sumei de 85374 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă $\frac{1}{2}$ din creanțele lui Marian Teișan față de terți, respectiv și în partea încasării taxei de stat în mărime de 720,00 de lei și a asistenței juridice în mărime de 7000,00 de lei și s-a emis o nouă hotărâre în această parte prin care s-a respins ca fiind neîntemeiat capătul de cerere privind partajarea bunurilor proprietate comună a soților Marian Teișan și Tatiana Teișan prin încasarea de la

Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan a sumei de 85374 de lei, ce reprezintă ½ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă ½ din creanțele lui Marian Teișan față de terți; s-a încasat de la Tatiana Teișan în beneficiul statului suma de 720,00 de lei cu titlu de taxă de stat; s-a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000,00 de lei; în rest hotărârea a fost menținută.

La 08 mai 2020, Tatiana Teișan a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că constatările și concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, instanța a interpretat și a aplicat eronat normele de drept material.

Totodată, a menționat că în constatările sale instanța de apel nu a ținut cont de circumstanțele reale ale pricinii, din motiv că intimatul a indus în eroare instanța de apel, motivând că datoria lui Igor Andronachi în sumă de 6500 de dolari SUA. reprezintă o parte din împrumuturile acordate de Marian Teișan cu mult timp înainte de înregistrarea căsătoriei, fiind anexată recipisa datată cu 20 februarie 2017. În timpul căsătoriei din banii comuni, Marian Teișan a împrumutat lui Igor Andronachi suma de 6500 de dolari SUA. Marian Teișan deseori împrumuta bani lui Igor Andronachi, ceea ce rezultă din probele prezentate de către reprezentantul intimatului. Din ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale se distinge că în luna octombrie Marian Teișan a transmis lui Igor Andronachi suma de 5050 de euro, ulterior 3800 de euro, 6800 de dolari SUA, 13000 de lei, ceea ce demonstrează că între aceștia au mai existat un șir de raporturi de împrumut. Astfel, suma de 6500 de dolari SUA, împrumutată lui Igor Andronachi în timpul căsătoriei a fost restituită lui Marian Teișan de către Igor Andronachi în luna ianuarie 2018, despre ce a fost anunțat telefonic Tatiana Teișan de către Igor Andronachi, fiind restituiți când deja nu mai duceau gospodărie comună, iar Marian Teișan a refuzat de a-i partaja. În opinia sa, instanța de apel trebuia să aplice prevederile art. 321 Cod civil. La fel, instanța de apel trebuia să țină cont de art. 117 alin (2) Cod procedură civilă. Respectiv, recipisa este o probă pertinentă, concludentă, utilă și veridică ce demonstrează împrumutul în sumă de 6500 de dolari SUA, care nu a fost motivată de instanță. Astfel, instanța de fond corect a încasat suma dată.

Recurenta a opinat că instanța de apel în mod eronat a interpretat legea în raport cu proba materială, referitor la partajarea autocamionului de model MAN TGL 01, prin care a respins încasarea cotei-părți din valoarea camionul în mărime de 170748 de lei. Instanța de apel nu a analizat și nici nu a luat în considerare că în data de 26 decembrie 2017, exact după 3 zile de la emiterea ordonanței de protecție, între Marian Teișan și Tatiana Ștefan a fost înregistrat contractul de vânzare-cumpărare a autocamionului. Despre acest contract a aflat abia la data de 14 februarie 2018 prin intermediul ASP, cu atât mai mult nu a știut nici despre existența unei recipise între Marian Teișan și Gheorghe Rusu. Faptul înstrăinării autocamionului prin intermediul unui contract de vânzare-cumpărare, nu îl exonerează pe intimat de a compensa 50 % din suma inițială a bunului. Mai mult, nu a fost înștiințată despre intenția de a vinde acest bun la suma de 10000 de lei și din aceste considerente își asumă riscul privind vânzarea bunului la un preț diminuat, deoarece intimatul nu a prezentat probe care ar demonstra că valoarea autocamionului la momentul vânzării

era de 10000 de lei. În acest sens, instanța de apel nu a luat în considerare și a interpretat eronat prevederile nominalizate în art. 574 Cod civil, precum nu au luat în considerare nici prevederile art. 19 alin.(1) Codul familiei. La fel, instanța de apel nu analizat prevederile art. 571 Cod civil, nu a aplicat prevederile art. 572 alin. (1), (2) Cod civil, nu a luat în considerare prevederile art. 20 alin. (1), (3), (4), (5) Codul familiei, nu aplicat prevederile art. 26 Codul familiei.

Totodată, a precizat că în instanța de apel suplimentar a prezentat un raport de evaluare nr. 3195/12A a obiectului MAN TGL 01, anul producerii 2007 din data de 30 decembrie 2019 conform căruia valoarea medie de piață a unui automobil similar MAN TGL 7.150, conform parametrilor menționați, constituie 197149,59 de lei, însă instanța de apel nu s-a pronunțat în privința acestuia aspect, neglijând în totalmente această probă, contrar prevederilor art. 130 alin (4) Cod de procedură civilă și ale art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă.

Recurenta a declarat că instanța de apel nu a motivat în nici un fel neadmiterea înscrisurilor prezentate, care demonstrează cu certitudine că mijlocul de transport valorează mult mai mult decât suma 10000 de lei. Or, hotărârea instanței de fond este întemeiată și legală la acest capitol.

Instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept privind partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie, a interpretat și constatat eronat probele care au fost prezentate în cadrul procesului, precum și a constatat unele fapte, invocate de intimat, care nu au fost probate în nici un fel, fapt care a dus la emiterea unei decizii eronate. Decizia adoptată de instanța de apel nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 par.1 CEDO.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 04 iunie 2020 (Vol.II, f.d.67) și a fost recepționată la 10 iunie 2020, conform avizului de recepție (Vol.II, f.d.68).

Referința la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, de la intimat nu a parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 18 februarie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 08 mai 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale în adresa participanților la proces la 18 martie 2020, conform scrisorii de însoțire (Vol.II, f.d.54). Copia plicului de expediere este datat cu 24 martie 2020 (Vol.II, f.d.65). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 08 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Tatiana Teișan și va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe prin care s-a admis capătul de cerere cu privire la partajul bunurilor proprietate comună cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu articolul 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatul 4 al aceluiași articol prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Astfel, în cadrul judecării cauzei s-a constatat că la 11 noiembrie 2016 între Marian Teișan și Tatiana Teișan (Goțonoaga) a fost înregistrată căsătoria.

La XXXXX s-a născut fiica XXXXX Teișan (Vol.I, f.d.12).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 21 decembrie 2018, citând prevederile art. 2 alin.(3), art. 37 alin.(1)-(3), art. 38 alin.(2) lit.d), art. 60 alin.(2), art. 63, art. 76 alin.(1), art. 82 Codul familiei, art. 3 alin.(1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, art. 370, art. 371 alin.(1), (2) Cod civil, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Teișan și a desfăcut căsătoria încheiată între Marian Teișan și Tatiana Teișan, a determinat domiciliul minorei XXXXX Teișan, născută la XXXXX, cu mama Tatiana Teișan, a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan pensia pentru întreținerea copilului XXXXX Teișan, născută la XXXXX, în sumă de 2000 lei/lunar, începând cu data depunerii acțiunii, 20 februarie 2018, până la atingerea majoratului copilului, a partajat bunurile proprietate comună a soților Marian Teișan și Tatiana Teișan prin încasarea de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan a sumei de 85374 de lei, ce reprezintă ½ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă ½ din creanțele lui Marian Teișan față de terți, a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan cheltuielile de asistență juridică în sumă de 7000 de lei și cheltuielile cu titlu de taxă de stat în sumă 3867,26 de lei, a încasat de la Marian Teișan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 720 de lei; în rest

acțiunea înaintată de Tatiana Teișan a fost respins ca fiind neîntemeiată (Vol.I, f.d.187, 193-198).

Instanța de apel, prin decizia din 18 februarie 2020, a admis apelul declarat de către Marian Teișan și reprezentantul său, avocatul Alexandru Bogos, a casat hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în partea partajării bunurilor proprietate comună și corespunzător în partea încasării taxei de stat și a asistenței juridice și a emis o nouă hotărâre în această parte prin care a respins ca fiind neîntemeiat capătul de cerere privind partajarea bunurilor proprietate comună, a încasat de la Tatiana Teișan în beneficiul statului suma de 720,00 de lei cu titlu de taxă de stat, a încasat de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000,00 de lei, în rest hotărârea a fost menținută (Vol.II, f.d.35-44).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că concluzia instanței de fond prin care au fost admise pretențiile reclamantei/intimate referitor la încasarea de la Marian Teișan în beneficiul Tatiane Teișan a sumei de 85374 de lei, ce ar reprezenta $\frac{1}{2}$ din prețul automobilului și a sumei de 38868 de lei, ce ar reprezenta $\frac{1}{2}$ din creanța în sumă de 6500 de euro lui Marian Teișan față de terți, sunt contrare circumstanțelor pricinii.

La acest compartiment, a reținut, în esență, că instanța de fond nu a luat în considerare înscrisurile prezentate de pârât care demonstau faptul că datoria lui Igor Andronachi în sumă de 6500 de dolari SUA, reprezintă o parte din împrumuturile acordate de Marian Teișan cu mult timp înainte de înregistrarea căsătoriei cu Tatiana Teișan, evocând în acest sens ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, precizând că datoria menționată reprezintă o parte din împrumuturile acordate până la încheierea căsătoriei cu Tatiana Teișan, 11 noiembrie 2016. Or, conform cererii prin care Marian Teișan a solicitat tragerea la răspundere penală a lui Igor Andronachi a fost depusă la Inspectoratul Național de Investigații la 03 noiembrie 2016, precum și ordonanța de neîncepere a urmăririi penale, în care sunt consemnate circumstanțe importante care vizează raporturile de împrumut.

La fel, instanța de apel a evidențiat că, deși, instanța de fond a acceptat cererea de partajare a $\frac{1}{2}$ din valoarea inițială de achiziționare de către pârât a autocamionului în sumă de 85374 de lei, nu a ținut cont de circumstanțele reale ale pricinii, interpretându-le eronat. Instanța de fond nu a analizat și nu a luat în considerare că acest autocamion a fost vândut de pârât peste mai mult de un an din momentul achiziționării acestuia, deoarece starea tehnică devenise deplorabilă, fapt care a determinat prețul mic de vânzare de 10000 de lei. Mai mult, instanța de fond neîntemeiat a invocat faptul că la înstrăinarea autocamionului pârâtul nu ar fi avut consimțământul reclamantei, cu atât mai mult că înstrăinarea a avut loc în timpul căsătoriei, deoarece acțiunea de desfacere a căsătoriei și de partajare a bunurilor a fost depusă la 20 februarie 2018, înstrăinarea a avut loc la 26 decembrie 2017. Respectiv, în situația în care nu a declarat nulă convenția de vânzare-cumpărare a autocamionului contra sumei de 10000 de lei, contractul de vânzare-cumpărare din 26 decembrie 2017, instanța de fond era în drept să dispună încasarea a maxim $\frac{1}{2}$ din această sumă în beneficiul reclamantei, ceea ce constituie 5000 de lei.

În continuare, având în vedere aceste constatări, Colegiul va puncta momentele decisive în soluția sa privind casarea deciziei instanței de apel în partea casării

hotărârii primei instanțe prin care s-a admis capătul de cerere cu privire la partajul bunurilor proprietate comună a soților cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte, în situația în care instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și a apreciat arbitrar probele.

Colegiul iterează că prin cererea de recurs formulată de către Tatiana Teișan se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel doar în partea cerinței cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună a soților și și-a exprimat poziția în favoarea menținerii hotărârii primei instanțe.

Colegiul precizează că recurenta din temeiurile recursului reglementate de art. 432 Cod de procedură civilă, a invocat încălcarea și aplicarea normelor de drept material exprimate prin faptul că instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului, precum și că erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în sensul art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă.

În context, Colegiul arată că instanța de apel a verificat legalitatea hotărârii primei instanțe din perspectiva criticilor din cererea de apel, a admis apelul declarat și a casat hotărârea primei instanțe în partea admiterii capătului de cerere cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună a soților Teișan, pronunând o nouă hotărâre de respingere a acestui capăt de cerere formulat de către Tatiana Teișan în acțiunea înaintată.

Concomitent Colegiul deduce că, dezacordul recurentei cu soluția instanței de apel vizează doar parțial dispozițiile acestei și anume în partea respingerii capătului de cerere cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună. Respectiv, instanța de recurs se va pronunța asupra legalității actului judecătoresc doar în partea contestată.

În susținerea concluziei sale, instanța de recurs reiterează că o cerință a reclamantei Tatiana Teișan formulată în acțiunea înaintată, se referă la obligarea pârâtului Marian Teișan de a achita suma de 85374 de lei, ce reprezintă ½ din prețul automobilului de model MAN TGL 01 și suma de 38868 de lei, ce reprezintă ½ din creanțele lui Marian Teișan față de terți (Vol.I, f.d.4-9).

Citând cadrul legal pertinent litigiului dedus judecării și anume în partea ce vizează partajul bunurilor proprietate comună a soților, Colegiul evocă prevederile art. 370 Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, împărțirea bunului proprietate comună în devălmășie între coproprietarii devălmași se va face proporțional aportului fiecăruia la dobândirea bunului. Până la proba contrară, aportul coproprietarilor devălmași este prezumat a fi egal.

Conform art. 371 alin. (1), (2) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie pînă la proba contrară.

Art. 20 alin. (1), (3) Codul familiei statuează că bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației. Sunt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din

instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobândite în timpul căsătoriei, chiar dacă sunt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți.

În contextul normelor precitate, pornind de la cerința reclamantei privind obligarea pârâtului de a-i achita $\frac{1}{2}$ din costul unității de transport, ca urmare a partajării sumei de 170748 de lei care constituie costul de achiziționare a unității de transport de model MAN TGL 01, incluzând taxele vamale, cu încasarea a $\frac{1}{2}$ din prețul acestui de la pârât în beneficiul reclamantei, Colegiul accentuează următoarele.

În acest sens, Colegiul evidențiază că, de altfel, circumstanță reținută în cadrul judecării cauzei, în perioada căsătoriei soții Teișan au obținut cu drept de proprietate la 16 decembrie 2016 unitatea de transport de model MAN TGL 7.150, WMAN11ZZ57Y190838, an.ed.2007, număr de înmatriculare XXXXX (Vol.I, f.d.38), or, căsătoria între Marian Teișan și Tatiana Teișan a fost încheiată la 11 noiembrie 2016.

Conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat la 26 decembrie 2017 între Marian Teișan, în calitate de vânzător și Tatiana Ștefan, în calitate de cumpărător, unitatea de transport de model MAN TGL 7.150, WMAN11ZZ57Y190838, an.ed.2007, număr de înmatriculare XXXXX, a fost înstrăinată contra sumei de 10000 de lei (f.d.56).

Cu referire la ipoteza instanței de apel precum că prima instanță la încasarea sumei de 85374 de lei - $\frac{1}{2}$ din costul de achiziționare a unității de transport nu ar fi luat în considerare că ultima a fost vândută peste mai mult de un de zile, având în vedere starea tehnică deplorabilă, contra sumei de 10000 de lei, Colegiul menționează că constatarea instanței de apel nu este decât o preluare a poziției pârâtului Marian Teișan. Or, nu este clar ce a determinat argumentul instanței de apel precum că starea tehnică a unității de transport ar fi fost deplorabilă și suma de 10000 de lei ar fi fost costul real al unității de transport peste un an de zile de la achiziționarea acestei contra sumei de 170748 de lei, incluzând taxele vamale.

Prin prisma alegațiilor recurente la acest subiect, Colegiul relevă că instanța de apel a conchis despre valoarea autocamionului la vânzare cu referire la contractul de înstrăinare a acestui din 26 decembrie 2017.

Instanța de apel a punctat că în temeiul art. 21 Codul familiei în situația în care ar fi fost invocată de către reclamantă micșorarea sau suprimarea comunității de bunuri, urma să solicite nulitatea tranzacției, precum și că în cazul care nu ar fi fost declarată nulă convenția de vânzare-cumpărare, instanța de fond era în drept să dispună încasarea maxim a $\frac{1}{2}$ din sumă, adică 5000 de lei.

Din perspectiva poziției instanței de apel, Colegiul relevă că ultima, în esență, recunoaște dreptul reclamantei cel puțin la suma de 5000 de lei, care putea fi în încasată de la pârât, având vedere că înstrăinarea autocamionului s-a realizat contra sumei de 10000 de lei, însă, în final, respinge integral acest capăt de cerere. Or, în concluziile sale la acest capitol, instanța de apel admite contradicții.

Totodată, în cadrul examinării cauzei în apel, reclamanta Tatiana Teișan la referință depusă la cererea de apel, a prezentat copia raportului de evaluare nr.3195/12A din 2019 privind valoarea de piață a unui mijloc de transport similar celui în litigiu, care arată o valoare medie de piață de 197149,59 de lei (Vol.II, f.d.11-

13), însă instanța de apel în constatările sale nici nu s-a pronunțat în privința acestui raport de evaluare prezentat cu titlu de probă, prin prisma pertinentei și concludenței.

Mai mult, acest raport prezentat cu titlu de probă în apel de către reclamantă, nu a fost analizat nici sub aspectul admisibilității sau inadmisibilității ca probă.

De altfel, în conformitate cu art.122 alin. (4) Cod de procedură civilă, se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces pînă la data stabilită de judecător, cu excepția cazurilor prevăzute la art.119¹ și art.372 alin.(1).

În virtutea art. 372 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art.119¹ alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.

În acest context, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurenței precum că în temeiul art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărîre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În continuarea acestei idei, Colegiul învederează și prevederile art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, în sensul căror la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, precum și prevederile art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, în virtutea căror în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Or, în conformitate cu art. 390 alin. (1) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină: d) expunerea succintă a hotărîrii primei instanțe, a motivelor cererii de apel, a noilor probe, lămuririle participanților la procesul în apel; e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă.

Pornind de la faptul că în ordine de recurs instanța nu poate da apreciere probelor prezentate în instanța de apel, avînd în vedere omisiunea ultimei, în situația în care instanța de recurs verifică legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi, se impune rejudecarea cauzei în ordine de apel, pentru a fi exclusă această lacună.

Mai mult, prin prezentarea raportului de evaluare a unui mijloc de transport similar celui în speță, reclamanta a pretins justificarea și temeinicia capătului de cerere în ceea ce vizează încasarea sumei de ½ din costul de achiziționare a mijlocului de transport, ceea ce denotă că acest înscris necesita o apreciere certă. Respectiv, instanța de apel cel puțin urma să se pronunțe în privința acestei probe ca valoare pentru soluționarea corectă a litigiului.

De asemenea, necesită o cercetare suplimentară și capătul de cerere în ceea ce privește încasarea sumei de 38868 de lei, pretinsă de reclamantă ca fiind ½ din creanțele lui Marian Teișan față de terți.

În susținerea poziției date, instanța de recurs notează că reclamanta a pretins suma menționată, avînd la bază recipisa datată cu 20 februarie 2017, în baza cărei

Igor Andronachi confirmă primirea cu împrumut de la Marian Teișan a sumei de 6500 de dolari SUA, pe o perioadă de 6 luni (Vol.I, f.d.65).

Sub acest aspect, Colegiul notează că, deși, instanța de apel s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acestui capăt de cerere, au rămas neelucidate unele circumstanțe relevante. Or, în situația în care cerința reclamantei reflecta expres obligarea pârâtului la achitarea sumei de 38868 de lei ce ar constitui $\frac{1}{2}$ din datoria restituită de către Igor Andronachi și în argumentele sale aduse pe parcursul judecării reclamanta a relatat că aceasta ar fi datoria acordată la 20 februarie 2017 lui Igor Andronachi cu împrumut, în timpul căsătoriei sale cu pârâtul, instanța de apel nici nu s-a pronunțat în privința recipisei date, precum nici nu a solicitat reclamantei de a argumenta suma pretinsă, prin prezentarea calcului. De altfel, instanța de apel în constatările sale indică că nu ar fi clar în baza cărui curs de referință a Băncii Naționale a Moldovei și cărei valute ar fi fost efectuat calculul sumei.

În virtutea rolului său diriguitor, nu este exclusă obligația instanței de judecată de a cere părții să facă precizările necesare, să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la soluționarea litigiului corectă și completă, peste apărările și susținerile părților din acțiune, referință și alte obiecții, luând în considerare faptul că, în conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant. De altfel, în cazul în care părțile au o atitudine confuză în privința circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, instanța, în temeiul legii materiale care urmează a fi aplicată, va explica părților care circumstanțe au importanță pentru soluționarea pricinii și cui îi revine obligația de a le dovedi.

Concomitent Colegiul observă că, instanța de apel și la acest capăt de cerere ce vizează încasarea de la pârât în contul bunurilor comune a sumei pretinsă a fi formată din creanțele față de terți din perioada căsătoriei, în esență, s-a limitat la preluarea poziției pârâtului, constatând cu referire la circumstanțele reflectate în ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului în privința lui Igor Andronachi precum că s-ar confirma că suma de 6500 de dolari SUA ar reprezenta o parte din împrumuturile acordate de către Marian Teișan lui Igor Andronachi anterior înregistrării căsătoriei. Însă nu a luat în considerare că reclamanta a pretins prin prisma recipisei datate cu 20 februarie 2017 că suma de 6500 de dolari SUA ar fi o datorie acordată cu împrumut în timpul căsătoriei, argumente aduse și în recurs, având în vedere că reclamanta nici nu neagă existența altor raporturi de împrumut între Marian Teișan și Igor Andronachi anterior înregistrării căsătoriei. Respectiv, această împrejurare, la fel, necesita un răspuns cert, pentru a fi reținută cu titlu de probă sau exclusă, după caz și în dependență să determine temeinicia acestui capăt de cerere.

Or, atributul de a examina fiecare proba în parte și de a proceda la coroborarea întregului material probatoriu administrat în cauza, îi revine instanței, dat fiind faptul că mijloacele de probă nu au o valoare prestabilită și nu sunt ierarhizate, însă au aceeași putere probatorie. Libera apreciere a probelor de către instanță este strâns legată de regula cercetării sub toate aspectele, complet și obiectiv a circumstanțelor cauzei și probelor. Astfel, libera apreciere a probelor nu înseamnă arbitrar, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie

să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele conform legii. Motivarea se exprimă prin faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții.

Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenție este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

În contextul prevederilor legale procedurale evocate *supra* ce reglementează reperatele/concluziile care urmează a fi inserate obligatoriu în actul judecătoresc, relevante și împrejurărilor conturate referitor la capătul de cererea reclamantei privind încasarea de la pârât a sumei din datoria față de terți, având în vedere că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în ceea ce vizează cerința cu privire la partajul bunurilor comune, limitându-se doar la unele aspecte invocate de pârât, se impune rejudecarea cauzei în ordine de apel în partea ce vizează partajul bunurilor proprietate comună a soților și corespunzător se va pronunța în privința cheltuielilor de judecată.

Obligația instanței de apel de a elucida circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, în temeiul art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces,

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa decizia instanței de apel în partea casării hotărârii primei instanțe prin care s-a admis capătul de cerere cu privire la partajul bunurilor proprietate comună cu trimiterea cauzei în această parte spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să verifice și să se pronunțe asupra cerinței privind partajul bunurilor proprietate comună a soților Teișan prin prisma argumentelor, probelor, obiecțiilor atât părții reclamante, cât și părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, cercetând multiaspectual, complet, nepărtinitor și nemijlocit toate probele din dosar în ansamblul și interconexiunea lor și călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Tatiana Teișan,

Se casează decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Teișan împotriva lui Marian Teișan cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului, încasarea pensiei de întreținere, partajarea bunurilor proprietate comună și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea casării hotărârii din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani prin care s-a admis capătul de cerere cu privire la partajul bunurilor proprietate comună cu trimiterea cauzei în această parte spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Galina Stratulat